

4. Формувальне оцінювання оцінює не результат, а процес. Відповідно, щоб здійснити формувальне оцінювання, не проводять спеціальні контрольні роботи.

5. Коли говорять, що оцінювання у початковій школі не буде, мають на увазі, що не буде традиційного оцінювання як вироку – з цифрою чи одним словом, які зовсім не передають суть того, що відбувалося з дитиною протягом року в школі. Вже за цей час упровадження Нової Української Школи має змінитися ставлення до поняття “оцінювання” і як швидко це відбувається – залежить від вчителів.

Нове формувальне оцінювання вимагає і нового сприйняття з боку батьків: їм не варто згадувати свій досвід в школі (як вчителька чи їхні батьки дорікали поганими оцінками), не ставати в захисну позицію відносно вчителя і не нападати на дитину, якщо вона не досягла очікуваних ними результатів. Батьки все більше переконуються і охоче вчитися сприймати оцінювання як відверту розповідь учителя про те, що відбувається з дитиною в школі, як ресурс для розвитку, як цінну інформацію, як запрошення до співпраці з метою розкрити найкращі якості маленької особистості. І це на мою думку прискорить зміни культурних норм в цілому у суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21.02 2018 р. № 87 Урядовий кур'єр. 2018. № 38. 43 с.
2. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с.
3. Концепція нової української школи. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMbWtPYU9IWXM/view/27.10.2016> р. 40 с.

Боровик Ірина Миколаївна,
*студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Науковий керівник:
Хом'як Ольга Анатоліївна,
*к. пед. наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ФАКТОР ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

В умовах сьогодення світ досягнув такого рівня соціального розвитку, що просто не може собі дозволити втратити жодну підростаючу людину, а визнання Конвенції ООН про права дитини та прийняття низки Законів і постанов України щодо інклюзивного навчання підсилює увагу батьків, вчителів, громадськості до дітей з особливими освітніми потребами, зокрема їх навчання та виховання. Інклюзія потрібна нашій державі як засіб досягнення соціальної справедливості в інтересах учнів з особливими освітніми потребами. Тому, наразі, одним із актуальних і найважливіших факторів у сучасній школі є рух за інклюзивну освіту.

Проблему інклюзивної освіти та навчання дітей з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти досліджували Л. Коргун, Н. Теплова, І. Макаренко, Є. Ісаєва, О. Василенко та ін. Низку робіт щодо дослідження освітнього середовища присвятили вітчизняні і зарубіжні вчені (Г. Ковальов, Я. Корчак та ін.) Питання створення, розвитку та оцінювання інклюзивного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти розглянуто О. Сакалюк, І. Бочковською, С. Гайдукевич, О. Козирєвою, Г. Єфремовою та іншими.

Інклюзивна освіта (від франц. Inclusive – включає в себе) – це освітня технологія, яка дає можливість навчатися дітям та дорослим із особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти, початкових, середніх і вищих професійних навчальних закладах. Інклюзивна освіта, за О. Сунцовою, надає можливість кожній дитині, незважаючи на наявні фізичні, інтелектуальні, соціальні, емоційні, мовні та інші особливості, бути включеною до загального (єдиного, цілісного) процесу навчання та виховання (розвитку і соціалізації), що потім дозволяє дорослій людині стати рівноправним членом суспільства, знижує ризики її сегрегації та ізоляції [2, с. 8].

На сучасному етапі розвитку освіти дітей з особливими освітніми потребами першочергове значення має створення інклюзивного освітнього середовища. Інклюзивне освітнє середовище – середовище, де всі учні, незалежно від своїх освітніх потреб, здатні вчитися ефективніше, удосконалювати комунікативні навички, а також відчувати себе частиною загального співтовариства (І. Калініченко). Ураховуючи дослідження вчених (В. Ясвін, Е. Клімов), у яких запропоновано складові освітнього середовища установи, доречно представити структуру інклюзивного освітнього середовища як простору соціалізації та всебічного розвитку дітей з різними можливостями та особливостями: просторово-предметний компонент (матеріальні можливості установи – доступна (безбар'єрна) архітектурно-просторова організація; забезпеченість сучасними засобами та система, що відповідають освітнім потребам дітей); змістовно-методичний компонент (адаптований індивідуальний маршрут розвитку дитини, варіативність і гнучкість освітньо-виховних методик, форм і засобів); комунікативно-організаційний компонент (особистісна і професійна готовність педагогів до роботи в змішаній (інтегрованій) групі, сприятливий психологічний клімат у колективі, управління командною діяльністю фахівців).

Отже, створення інклюзивного освітнього середовища передбачає розробку адаптованих освітніх програм, спеціальне матеріально – технічне забезпечення, архітектурне перетворення [3].

Інклюзивне освітнє середовище має великий вплив на фізичний, когнітивний, емоційний, соціальний розвиток дитини. Створюючи його, необхідно враховувати те, щоб особлива дитина почувалася в ньому комфортно, безпечно, відчувала, що її цінують та поважають. Забезпечуючи це все, педагог повинен сприяти тому, щоб діти співпрацювали, взаємодіяли, разом виконували завдання, поважали думку один одного. Велике значення при створенні інклюзивного середовища відіграє врахування індивідуальних потреб і можливостей кожної дитини та взаємодія з батьками. Варто зазначити й про дотримання принципів універсального дизайну, оскільки вони забезпечують реалізацію права кожної дитини на освіту, підтримку особливих дітей, врахування людського різноманіття (розвиток сильних сторін і талантів кожного учня), покращення безпеки та комфорту для всіх.

В інклюзивному освітньому середовищі всі діти здатні досягати успіху.

На підставі всебічного аналізу літератури з цього питання Д. МакГрегор і Фогельсберг наводять такі переваги для дітей з особливими освітніми потребами:

- в інклюзивному середовищі діти з обмеженими можливостями демонструють вищий рівень соціальної взаємодії з іншими дітьми, які таких обмежень не мають;

- в інклюзивному освітньому середовищі підвищується соціальна компетентність і вдосконалюються комунікативні навички дітей з відмінними здібностями;

- дружні стосунки між дітьми з обмеженими можливостями та іншими дітьми, які таких обмежень не мають, зазвичай частіше розвиваються в інклюзивному середовищі [1].

Аргументи на користь перебування учнів в інклюзивному освітньому середовищі беззаперечні. Всі діти можуть успішно здобувати знання та всебічно розвиватися, перебуваючи в такому середовищі, а те, що тут присутні дітки з особливими потребами зовсім не впливає на соціальні умови для решти дітей, навпаки, всі мають від цього користь. Особливі діти соціалізуються, стають більш комунікативними, відкритими та здобувають успіх у різних сферах діяльності. Учні без обмежених можливостей, допомагаючи та співпрацюючи з іншими, відчують себе лідерами, поглиблюють знання, розширюють свій кругозір. Крім цього, учні вчать ставитися толерантно один до одного, бачити насамперед людину, а не її ваду.

Таким чином, створення інклюзивного освітнього середовища – необхідна умова успішного навчання та всебічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Воно забезпечить безпечну соціалізацію особливих дітей, допоможе всім усвідомити унікальність кожної дитини, що в результаті забезпечить найвищий рівень якості освіти для всіх, що базується на засадах толерантності та партнерства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калініченко І. О. Особливості формування інклюзивного освітнього середовища для забезпечення всебічного розвитку дитини. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*. 2012. № 9. С. 120-126. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apnvlop_2012_9_15
2. Сунцова А. С. Теории и технологии инклюзивного образования: [учеб. пособ.] Ижевск: Изд-во «Удмуртский университет», 2013. 110 с.
3. Поліхроніді А. Г. Створення інклюзивного освітнього середовища в сучасних навчальних закладах. *Наука і освіта*. 2016. №6. С. 82-85. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2016_6_16

*Боротюк Іванна Анатоліївна,
студентка 1 курсу магістратури, педагогічного факультету,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

*Науковий керівник:
Хом'як Ольга Анатоліївна,
к. пед. наук, доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

ДОСВІД ФІНЛЯНДІ ЩОДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

«Школа для всіх» – так можна сформулювати основний принцип фінської освіти. Інклюзивна освіта, яку можуть отримати всі діти на рівних умовах і на безкоштовній основі – таких постулатів дотримується влада країни. Низка міжнародних досліджень показала, що фінська освіта є однією із найбільш ефективних у світі. Система освіти Фінляндії займає перше місце за показником рівня знань.

Країна є учасницею Конвенції ЮНЕСКО боротьби з дискримінацією в галузі освіти. Фінляндія підписала Саламанську декларацію та Конвенцію про права інвалідів. Інклюзивну освіту закріплено на законодавчому рівні. У законі відображена доступність освіти для осіб з особливими освітніми потребами (ООП), що передбачає створення диференційованого середовища навчання в залежності від характеру захворювання. В Національний навчальний план внесені спеціальні зміни, що забезпечують інтегроване навчання осіб з ООП в школах [1].

Як визначала професорка *освітньої психології Гельсінського університету Кірсті Лонка*, один з секретів фінської системи освіти – чудова